

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004126

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-11-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вареник Катерина Володимирівна

2. Kateryna Varenyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 23-12-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11283

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77

Тема дисертації:

1. Сутєнерство або втягнення особи в заняття проституцією: соціальна обумовленість кримінальної відповідальності та склад злочину
2. Pimping or engaging person in prostitution: social determination of criminal liability and the elements of corpus delicti

Реферат:

1. Робота є одним із перших досліджень, спеціально присвячених розгорнутому науковому аналізу соціальної обумовленості кримінальної відповідальності за сутєнерство або втягнення особи в заняття проституцією та характеристиці цього злочину. На підставі проведеного дослідження встановлені особливості обставин соціальної обумовленості, елементів та ознак складу кримінального правопорушення, а також сформульовано пропозиції з удосконалення законодавства про кримінальну відповідальність. Установлено та розкрито такі обставини соціальної обумовленості кримінальної відповідальності за сутєнерство або втягнення особи в заняття проституцією: суспільна небезпечність і поширеність (1), системно-правова несуперечливість (2), чіткість і ясність мови (3), можливість боротьби з діянням за допомогою кримінально-

правових засобів та неможливість боротьби за допомогою інших (4), співрозмірність позитивних і негативних наслідків заборони (5), повнота складу кримінального правопорушення (6). Розгорнуто досліджено об'єкт сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією. Доведено, що родовим об'єктом злочину, передбаченого ст. 303 КК України, є однорідна група суспільних відносин, що забезпечують громадський порядок і суспільну мораль, а видовим – суспільні відносини, що забезпечують суспільну мораль. Проаналізовано об'єктивну сторону сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією. Досліджено форми суспільного небезпечного діяння, способи їх учинення, а також практику судів щодо встановлення цих ознак складу злочину. Установлено, що втягнення особи в заняття проституцією – це схилення іншої особи до зайняття проституцією, спонукання її до зайняття такою діяльністю за власним бажанням, що здійснюється за допомогою принаймні одного із способів, чітко визначених в законі (ст. 303 КК). Примушування особи до зайняття проституцією – це спонукання іншої особи до зайняття проституцією всупереч власному бажанню, що здійснюється за допомогою принаймні одного із способів, чітко визначених в законі (ст. 303 КК). Обґрунтовано, що під проституцією слід розуміти сексуальні стосунки хоча б із одним партнером, які відбуваються за умови попередньої домовленості щодо їх оплати. На підставі аналізу досвіду законотворців країн Європейського Союзу зроблено висновок, що обсяг криміналізації дій, які утворюють сутенерство, чи, принаймні, пов'язані з ним, у цих країнах є набагато ширшим за той, що позначено в КК України терміном «забезпечення заняття проституцією». Проаналізовано положення Примітки 2 до ст. 149 КК (яка поширюється і на ст. 303 КК), в якій уразливий стан визначається як зумовлений фізичними чи психічними властивостями або зовнішніми обставинами стан особи, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати за своєю волею самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин. Обґрунтовано, що на слова «збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин» не припадає жодного змістовного навантаження, оскільки ці тяжкі обставини цілком охоплюються зовнішніми обставинами, про які йдеться в першій частині цього законодавчого визначення. На підставі цього сформульовано пропозицію щодо вилучення вказаних слів із тексту закону. Закцентовано увагу на тому, що для заподіяння шкоди такому об'єкту кримінально-правової охорони, як суспільна мораль, має значення сам факт появи в суспільстві нової особи, яку втягнули чи примусили займатися проституцією, а не спосіб, яким від неї цього домоглися. Досліджено ознаки суб'єктивної сторони сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією, а також правозастосовну практику щодо їх встановлення. Досліджено суб'єкт злочину, передбаченого ч. 1 ст. 303 КК, яким є фізична осудна особа, яка на момент його вчинення досягла шістнадцяти років. Проаналізовано обставини, що обтяжують кримінальну відповідальність за вчинення сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією, передбачені частинами 2–4 ст. 303 КК. Системний аналіз санкції ч. 4 ст. 303 КК дозволив установити, що поняттям «тяжкі наслідки» у ч. 4 ст. 303 КК охоплюється спричинення такої шкоди: загибель людей (1), спричинення тяжких тілесних ушкоджень (2), самогубство потерпілої особи (3), зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншою невиліковною інфекційною хворобою (4), зараження венеричною хворобою (5).

2. The work is one of the first studies specifically devoted to a comprehensive scientific analysis of the social determinants of criminal liability for pimping or engaging person into prostitution, and characterization of that offence. Based on the research undertaken, the specific features of the social-conditioning circumstances, the elements and characteristics of the structure of the criminal offence have been identified, and proposals for improving the legislation on criminal liability have been formulated. The following circumstances of social conditioning of criminal liability for pimping or engaging person into prostitution were established and elucidated: public danger and prevalence (1), system-legal consistency (2), clarity and precision of language (3), the possibility of combatting the conduct by means of criminal-law instruments and the impossibility of combating it by other means (4), proportionality of positive and negative effects of prohibition (5), completeness of the structure of the criminal offence (6). A detailed research of the object of pimping or engaging person into prostitution was carried out. . It was shown that the generic object of the offence under Art. 303 of the Criminal Code of Ukraine is a homogeneous group of social relations that ensure public order and social morality, and the specific object is

social relations that ensure social morality. The objective side of pimping or engaging person into prostitution was analysed. The forms of socially dangerous conduct, the methods of their commission, and also judicial practice regarding the establishment of these constitutive features of the offence were examined. It was found that engaging person in prostitution means persuading another person to involve themselves in prostitution, encouraging them to do this activity of their own free will, using at least one of the methods clearly defined in the law (Art. 303 of the Criminal Code). Compulsion to engage in prostitution means encouraging another person to engage in prostitution contrary to their will, which is carried out by means of at least one of the methods expressly specified in law (Art. 303 of the Criminal Code). It is substantiated that prostitution should be understood as sexual relations with at least one partner that take place subject to a prior agreement regarding payment. Based on the analysis of the law-making experience of European Union countries, a conclusion was drawn that the scope of criminalisation of acts constituting pimping, or at least are related to it, in those countries is much broader than that indicated in the term “ensuring the engagement in prostitution” in the Criminal Code of Ukraine. The provisions of Note 2 to Art. 149 (which also apply to Art. 303) were analysed, which provides a definition of vulnerable state as the state of a person caused by physical or mental properties or external circumstances, that eliminates or limits the ability to realise his/her acts (omission) or to control them, to take independent decisions, to resist the violent or other unlawful actions, the coincidence of difficult personal, family or other circumstances. It was argued that the words “coincidence of difficult personal, family or other circumstances” bear no substantive content, as those difficult circumstances are entirely covered by the external circumstances mentioned in the first part of the statutory definition. On this basis a proposal was formulated to delete those words from the text of the law. Attention was drawn to the fact that to cause harm to the object of criminal-law protection, such as social morality, the key issue is the very fact of the appearance in society of a new person who has been engaged or compelled to engage in prostitution, rather than the method by which this was achieved. The subjective side of pimping or engaging person in prostitution was analysed, as well as law-enforcement practice regarding their establishment. The criminal offender of the offence provided for in Part 1 of Art. 303 is a sanctionable physical person who at the time of its commission is sixteen years of age. The circumstances aggravating criminal liability for the commission of pimping or engaging person in prostitution, provided for in Parts 2-4 of Art. 303 of the Criminal Code, were analysed. A systemic analysis of the sanction in Part 4 of Art. 303 of the Criminal Code made it possible to establish that the notion of “grave consequences” in Part 4 of Art. 303 covers the infliction of the following harm: death of persons (1), infliction of grievous bodily injury (2), the victim's suicide (3), infection with the human immunodeficiency virus or another incurable infectious disease (4), infection with a venereal disease (5).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Вареник К. В. Проблеми визначення родового та видового об'єктів злочину, передбаченого статтею 303 КК України. Питання боротьби зі злочинністю. Харків. 2023. Вип. 46. С. 167–172. DOI: 10.31359/2079-6242-2022-46-168
- Вареник К. В. Примушування та втягнення як форми вчинення об'єктивної сторони злочину, передбаченого статтею 303 КК України. Питання боротьби зі злочинністю. Харків. 2024. Вип. 47. С. 204–210. DOI: 10.31359/2079-6242-2024-47-204

- Вареник К. В. Організована група як обставина, що обтяжує кримінальну відповідальність за вчинення сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією. Питання боротьби зі злочинністю. Харків. 2024. Вип. 48. С. 161–166. DOI: 10.31359/2079-6242-2024-48-161
- Вареник К. В. Кримінальна відповідальність за сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією: постановка проблеми. Відкрита наука України: візійний дискурс в умовах воєнного стану: матеріали II Міжнар. міждисциплінар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 27–29 вер. 2023 р.) ; уклад.: О. П. Адамчо, Т. І. Гряділь. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. С. 434–435. URL: <https://drive.google.com/file/d/1UuSjBLxZUubqs-UcpiqSE-oT66d69HoJ/view>
- Вареник К. В. Щодо додаткових обов'язкових об'єктів сутенерства або втягнення особи в зайняття проституцією. Трансформація правової системи України: виклики сучасності: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 21 лют. 2024 р.) / за заг. ред. П. В. Горінова, С. І. Москаленка, Н. В. Сухицької. Київ: Вид-во Укр. держ. ун-ту ім. Михайла Драгоманова, 2024. С. 70–72. URL: https://drive.google.com/file/d/12zu_4nE_N_YkvDjaZ_N6oAnuU5rQ5nl/view?usp=sharing
- Вареник К. В. Щодо суб'єктивних ознак сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією. Захист прав людини в українській моделі перехідного правосуддя: матеріали наук.практ. круглого столу (Харків, 14 черв. 2024 р.). Харків: Право, 2024. С. 218–221. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178411541>
- Вареник К. В. Суспільна небезпечність і поширеність сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК України). Злочинність в Україні: сучасний стан та погляд у майбутнє : матеріали заоч. наук.практ. круглого столу (Харків, 6 трав. 2025 р.) : електрон. наук. вид. / уклад. А. В. Калініна. Харків: Право, 2025. С. 130–133. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178617035>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Євтеева Дарина Петрівна
2. Daryna P. Yevtieieva

Кваліфікація: к.ю.н., с.д., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Храмцов Олександр Миколайович
2. Oleksandr M. Khramtsov

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2149-9165

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Євдокімова Олена Володимирівна
2. Olena V. Yevdokimova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2211-4079

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нетеса Наталія Володимирівна
2. Nataliia V. Netesa

Кваліфікація: к. ю. н., с.д., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0567-4296

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новікова Катерина Андріївна

2. Novikova Kateryna A.

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пашенко Олександр Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пашенко Олександр Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Калініна Аліна Владиславівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна